

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конт. почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передплату
Руконісця не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 3-00 зод.
За границею:
В Америці: 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зод.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Дальший похід на „креси“.

Львів, 1. серпня 1929.

Ще перед двома місяцями відбулося у Варшаві під проводом сен. Гломбінського загальне зібрання „Т-ва опіки над окраїнами“ (Two opieki nad kresami), якого метою проводили польонізаційну діяльність на північних українських та білоруських землях. Зі зложеного звіту довідуючись, що то товариство мало 88 провінційальних кружків і 24 бюро правної поради на Волині, Подіссі та у Виленщині. Спеціально товариство опікувалося польськими колоністами. Воно побудувало 16 польських домів для приміщення найбідніших польських організацій, 17 союзів польських купців, стягаючи на „креси“ польський міщанський елемент не лише з корінної Польщі, але навіть з далекої Вестфалії. Т-во займалося й іншими господарсько-організаційними справами, засновуючи цілу низку кредитових і консумційних кооператив. Особливо плідною була діяльність Т-ва в освітній діяльності. Воно заснувало кільканадцять мандрівних бібліотек з 48 тисячами томів. Організовані читальні передавали „Машеж-і Школьні-й“, лишаючи за собою ініціативу в засновуванні дальших читальні. Т-во поширило на Волині кількадесять тисяч польських букварів і читанок, а головню „шасаню“ перевело шкільний плембінг, внаслідок якого з українського народнього шкільництва на 80-проц. український національний територій вікніш ділилося 5 (словами: п'ять) українських шкіл. Т-во видавало 4 часописи, з яких втрималися тільки „Страж над Бугем“. Пересічна сума річних доходів Т-ва виносилла 120 тисяч золотих.

Довгий час Т-во обмежувало свою діяльність до території північно-східних „кресів“, а в цьому році з огляду на недостатню діяльність відомого „Зв'язку організацій народних“ перекинулося теж на полудневі „креси“. У Львові, Станіславові і Тернополі пушено в рух кружки Т-ва опіки над окраїнами.

Зайвим було би пригадувати ослаблену діяльність „організацій народних“ під проводом Гломбінських і Прушинських. Після травневого перевороту 1926 р. діяльність цих організацій справді трохи прислабла: 1) тому, що визначних її сподвижників, а головню М. Прушинського, як стояв невідомий для „санайї“ ендеїш викреслено на інший терен і 2) тому, що ту діялку зарезервувала для себе „санайш“, здійнюючи протягом останніх трьох літ провідні ідеї „організацій народних“ під іншими фірмами.

Звіт „Т-ва опіки над окраїнами“ з одночасним поширенням його діяльності на Галичину доказує, як планово і широко переводиться всебічну польонізацію нашої національної території під Польщею, яким сильним, посідаючим і плановим є польський похід на „креси“. В приписаному темпі спроваджується на Волині і Подіссі польських колоністів, польських купців, і не лише твориться для них найрізноманітніші допомогів, кредитові та освітні організації, перетворюючи їх у розсадники польонізації, але й при допомозі „шкільного плембінгу“ школи для українських (не польських) дітей робиться інструментом денационалізації. Подіссі й Волині уважається пригожим колонізаційним тереном. Мовляв, слабе заселення цих країн (на Волині пересічно 50 мешканців на 1 кв. кілометр), а на Подіссі 30 мешканців на 1 кв. км. є низьким тереном для надирну польського населення з корінної Польщі. Алеж пересічна густота населення для корінної Польщі є 75 на 1 кв. км. (в б. Конгресіїх пересічно 85, а в Познанщині і на Поморі 65). тоді, як у Галичині густота населення доходить до 100 на 1 кв. км. І надмір польського населення, не вважаючи на вільні простори в Познанщині і на Поморі (єре що свідчать численні оголошення виставлених на купню за дешеvu ціну господарств) та можливість відправу до промислу, майже в цілості сконцентровано в корінній Польщі, залишає нашу національну територію. А перенесення Галичини душитися, Галицько-українське населення анає тільки один шлях: у світ за очі

— або відсестеро переплачує кожний клаптик землі, щоб мати нуждений варстат праці і прожитку.

Надмір українського населення в Галичині повинен бути в першу чергу спрямований на північні землі. Туди повинен йти наш селянин, купець, інтелігент вільної професії. Не душитися на перенаселеній території і не тинятися на чужині, але пробоевою працею брати свою власну національну територію і там творити нове життя, нові варстат праці, нові середовища. Бо тільки тим способом звалимо „сокальський кордон“, приспішимо процес підвищення рівня

Насильство та лібералізм.

Новий курс англійського уряду в Єгипті.

Раптовна димісія високого комісара Єгипту лорда Льюйда. — Два напрямки англійської політики на Сході. — Декларація самостійності та застереження, які її анулюють. — Розв'язання єгипетського парламенту. — Ілюзорність хвилевих успіхів політики насильства.

Різно коли було в історії англійського політичного життя, що визначний державний урядник мусів йти до димісії, бо прийшов до влади новий уряд. Основною засадою британської державної мудрости була засада, що „службова машина“ лишається незмішеною без огляду на те, хто нею кермує. Однаже Гендерсон, новий міністр закордонних справ Англії, якому підлягає також Єгипет, мав сміливість відійти від цього правила. Уряд партії праці після до димісії британського найвищого комісара в Єгипті, одного з найважливіших людей англійського колоніального режиму, не шукаючи навіть за ніякими позовами, не чекаючи на замовлену наперед хоробу то-що.

У парламенті підчас дебат Гендерсон висловив усі його головні промови. Бувши найвищим комісаром Єгипту лорд Льюйд, винний, що Англія стратила симпатії в Єгипті, що протягом останніх років усі нашою вибухали тяжкі кризи, так, що треба було робити демонстрації фальоти та ставити ультиматуми; він винний, що відносини між Англією та Єгиптом стали на мертвій точці. Та найважливіша річ: лорд Льюйд був такою людиною, яка заспівала робила те, що уважала за відповідне, а ніколи не робила того, що хотів міністр закордонних справ Чемберлен. Тому Гендерсон димісіонував його і заявив, що зрештою ліберальна політика у відношенні до Єгипту лишилася незмішеною.

Однаже в дійсності димісія лорда Льюйда є чимось далеко більшим, ніж усуненням невідомого та неслухняного урядника, — це є зміна системи, яку Гендерсон хоче перевести в Єгипті. змінна системи, яка була неминучою, і до якої англійська партія праці теоретично зобов'язалася вже давніше. Ця зміна означає кінець безпосереднього британського панування в Єгипті, яке разом з лордом Льюйдом тратить свого останнього поборника.

Протягом довгих років в Англії існувало протиставлення між міністерством колоній та міністерством закордонних справ у всіх справах сходу. Міністерство закордонних справ завжди старалося вести ліберальну політику до „сокиних та заприязнених“ насальних держав і дати їм відносну незалежність. Однаже колоніальне міністерство завжди заступало ту засаду, що кожна азійська держава підпадає небезпечі демогагічних впливів, а тому може стати ворогом Англії; з огляду на те, всі ці держави треба тримати під безпосередньою англійською контролею.

Коли зняти на увагу що Індія, для якої існує окреме міністерство, то це протиставлення можна оформувати ще інакше: це є протиставлення між так званими „теоретиками“ у Льюдоні, парламенти та уряди, які хотіли би правити британською імперією за основою європейських засад, та так званими „практиками“ в колоніях, які тримаються тої думки, що демократія вправді є гарною річю, однаже лише в Англії, а в Азії та Африці вона не тільки не корисна, але навіть шкідлива. Лорд Льюйд був одним зі стовпів цієї „практичної“ школи. В часі війни та миру він правив автократично в Єгипті та Індії і наразі дійшов до того, що не хотів признавати нікого на

Сінокоси покінчені - - - жнива починаються!

Не забудьте обезпечити збіжжя й пашу від огню в

Т-ві Взаємних Обезпечень „Дністер“
Львів, вул. Руська ч. 20.

національної свідомості цих земель та поставимо єдино тривку гать перед дальшим походом на „креси“.

собой. Не хотів признавати та виконувати вказівки навіть самого міністра в Лондоні, не хотів слухати його навіть тоді, коли це був консервативний міністр.

В Єгипті лорд Льюйд взяв таку політику, яка намагалася позбавити змісту незалежність Єгипту, на яку Англія згодилася 1922 року. Як відомо, англійський уряд зробив цей крок за порадою переносника лорда Льюйда, фельдмаршала лорда Елсбі; він признав з деякими застереженнями єгипетського короля суверенним монархом і формально відмовився від протекторату над Єгиптом. Розуміється, лорд Льюйд ніколи не висловлював свого наміру обмежити незалежність Єгипту; навпаки, він при кожній нагоді зазначав, що стоїть на ґрунті заляти про незалежність Єгипту. Однаже він всю загу покладав на чотири „застереження“, які по договорі з 1922 року обмежували незалежність єгипетської самостійності.

Ці застереження в порядку їх ваги такі: забезпечення шляхів авіації британської імперії, це значить суеський канал. По-друге, — становище Судану, який є англо-єгипетською колонією, подібно до китайської східної зазіяніції, яка є радянсько-китайською кондомінієм. Третє — охорона чужинців у Єгипті, четверте — контроль закордонних договорів Єгипту.

Усі ці застереження самі по собі є порожнім напером; річ у тім, як їх практично призовувати. Наприклад, суеський канал може бути забезпечений, коли в порті Саді стоїть калоніра, він може бути забезпечений, коли на Синайському півострові стоїть англійський полк, він може бути забезпечений, коли в столиці Єгипту, Каїрі, стоїть цілий корпус англійського війська. Чужинців можна „забезпечити“, давши їм право на випадок потреби звертатися до англійського консуляту; однаже їх можна забезпечити, змусивши єгипетський уряд прийняти до міністерства внутрішніх справ цілий штаб англійських урядників, або, як це я зробив лорд Льюйд, виступаючи проти законодавства єгипетського парламенту в справі свободи абортів та вибору бурмістрів, бо ці закони, мовляв, могли би порушити... безпечність чужинців.

Політика лорда Льюйда була така, що він не порушував формально декларації 1922 року, у практиці робив її беззмістовною. Цю політику переводив він цілком при волі англійського міністерства закордонних справ, однаже при мовчазнім або голоснім одобренню не лише з боку міністра колоній, Черчилля, але також з боку всіх англійських імперіалістів. Треба признати, що його політика мала успіх, бо йому вдалося без отвертого насильства довести до розвалу єгипетського парламенту, в якому більшість мали єгипетські самостійники, і цим способом зникли наслідки єгипетської революції 1919 року.

Однаже його успіх дежав цю політикою напрямною поступовою Англії, яка вже більше не вірить, що можна панувати над колоніями, коли вони дійшли до певного добробуту і освіти певний ступінь політичної свідомості. Поступово англійські політики в Лондоні вважають, що у

спеціаліст в недугах жіночих і акушері
Д-р Олександр Подолинський
 верну і ординує від год. 3—5. по полуд.
 у Львові, при пл. Більцького ч. 10.
 Телефон 15-60.

спішки, подібні до успіхів лорда Льюїса, в короткотривалі й небезпечні. Тому Гендерсон зі свого становища зробив одиноким правильним кроком, а саме добровільно відмовився від неспівного „успіху“, не чекаючи, поки його амусить до цього дальший розвиток політичних подій в Єгипті. Він поліг добровільно відмовитися від тої позиції, яку годі було на довгий час задержати, щоб цим способом тим краще забезпечити найважливішу для Англії річ, Суецький канал.

Не підлягає жалю сумнівів, що демонстрація звільнення найвищого англійського комісара в Єгипті викличе велике задоволення серед єгипетських самостійників.

Цим способом, шляхом порозуміння з єгипетськими самостійниками та задоволення їх справедливих бажань, гадає Гендерсон здійснити важкий англійський план, — довести до підписання англо-єгипетського договору про союз. Такий договір означував би для Англії мирне забезпечення Суецького каналу, а для Єгипту міг би бути початком дійсної та необмеженої незалежності.

Так в дійсності стоять справи. Це не випадок, що кілька днів тому в Лондоні були єгипетський прем'єр міністр Магомед Махмуд Паша та єгипетський міністр закордонних справ д-р Гафіз Бей Афіфі, а тиждень після цього прогнали лорда Льюїса. Не випадок, що коли консервативна партія напала з приводу цього на Гендерсона, то його підтримали ліберали під проводом сера Герберта Самуельса. Можна сказати, що Гендерсон у своїй політиці супроти Єгипту справді може числитися на величезну більшість англійського парламенту.

Нація і кооперація.

(Допов. з Волині.)

I.

Волинський Регіональний Комітет випустив I. том своїх праць пера посла В. В. П. Волошинського під заголовком: „*Województwo Wołyńskie w świetle liczb i faktów*“.

Докладну оцінку цієї, будь-що-будь, цікавої книжки полишаємо на пізніше, а зараз зупинимось лише на характеристичній української кооперації, зробленої п. П. Волошинським, тим більше, що не відбігає вона від характеристики адміністративної і що зроблена вона тою людиною, яка довгий час працювала в українцями в кооперації на терені Великої України.)

Зразу враження викликає дивна суб'єктивність автора, після снів якого треба гадати, що польська кооперація в якійсь „вищою“ категорією, яка не знає ані націоналізму, ані шовінізму і яка має — цілковите довіря українського населення; натомість українська кооперація — то „склепики“, в порівнянні з якими „приватні“ склепи остільки стоять вище, що отверто, без жадних фальшивих заслон, трактує свій інтерес, як джерело зарібку“. Дякото довіря вона з боку українського населення не має. Крім того, українська кооперація іде, мовляв, нездоровим шляхом, ведена кількома українськими ділками, що аналоюється „під значним впливом шовіністично усповблених українських націоналістів з Львова, які намагаються прищепити на Волині невідані тут, специфічно „галіційські“ польсько-українські відносини. Навпаки, такої виключності не виявляє волинська експозитура „Сполема“. А проте сам факт її існування уважається — не українським населенням — але її шовіністичними організаторами й керівниками, за камінями образи“ (стор. 144). Не виявляють цієї виключності й каси Стефчика, „дотрі потрапили зазнати собі довіря населення — не тільки поль-

ського, але також українського і то тому, що му-
 дре їхні керівництво жалюго народного шові-
 нізму не виявляє, за що й належить йому при-
 знання (стор. 138—139).

Всі ці річі ми вже чули. Не тільки від ста-
 рости В. Багінського, даї праці якого покласти
 собі в основу п. П. Волошинський, але й від
 бл. п. вояводи Мехи, який заливав українцям на
 шкіру сала, але — ніде правди діти — на коопе-
 ративному терені їх не зачіпав, не думав і не по-
 реслідував.

Пан П. Волошинський, пишучи з своєї
 книзі розділ про кооперацію „теоретично“ опра-
 дує те, що адміністрація робить, чи може робить
 „практично“.

Тим більше, що всі його уваги не є ані слуш-
 ними, ані оправданними. Що це так, в цьому мар-
 переконався.

Вув час, коли на волинському кооператив-
 му з'їзді в 1923 році, брав участь і представник
 „Сполема“, який заявив, що „Сполем“ свою во-
 лінську експозитуру зняв, як того лише зма-
 дає українська кооперація, бо вона утворена з
 цілх співпраці з українською кооперацією. За-
 був про це приречення „Сполем“, а українські
 кооператори про це йому не нагадували. Проти-
 но, в інтересах кооперативних Луцький райсо-
 ний кооперативно-інструкторський відділ ука-
 зав навіть в порозуміння з волинською експо-
 зитурою „Сполема“, що вона буде обслуговувати
 українські кооперативи всіма товарами, крім
 браку „Народній Торговлі“ — я то для того, щоб
 припинити закупки у приватних купців. Карто-
 ка у керівництві експозитури „Сполема“ найліп-
 ше виказує, як дисципліновано приророзили
 до наказу кооп.-інструкторського відділу украї-
 нські кооперативи або „склепики“ по терміноло-
 гії п. Волошинського.

На підставі чого п. Волошинський твер-
 дить, що ця експозитура, є „лампінням образ-
 для кооперативних українських ділків? Чи в на-
 веденому випадку знати „вибутий український
 націоналізм“?

Автор не признає можливості існування
 українських кооперативів і, як інші польські ко-
 оператори, обурюється фактом „вилючності на
 родової“. А чи відомо йому, що це „вилюч-
 ность“ вимагають для наших кооперативів скру-
 пі суди на Волині, які не реєструють статутів з
 української мови, коли в них не зазначено, що
 членами кооперативів можуть бути громадяни
 „виключно українського походження“? Що для
 цього доводилося передувувати теорії статуту
 паноно? Що, наприклад, один раз відмовило
 Українбанкові в Луцьку в кредиті якраз то-
 му, що поміж його членами є громадяни й іншої
 національності?

Переговори в Манджурії.

Шангаїська преса повідомляє, що кит. пар-
 ламентарі під проводом през. ск. залізничі Лю-
 гунг-Гюана вийшли до Манджурії на конферен-
 цію з бушні. Більшовицьким ген. консулом у Хар-
 біні Мельніком „Юн. Прес“ повідомляє із
 Шангаю, що китайські війська будуть відкли-
 нані з першої лінії окопів, щоб не приходило до
 сутичок. Зачувати, що й більш війська зроблять
 те саме.

С. ДОБРОВОЛЬСЬКИЙ.

Прикре непорозуміння.

(Оповідання.)
 (Продовження.)

— Мама канавхета припосла... канавхета...
 аарані раділа білява Надя, підстрибуючи до ма-
 тері на одній нозі.

— Та не канавхета, — перекинула її Вар-
 вара Якимівна, а конфетка конфетка... — випра-
 дала вона, роблячи нагосод на „б“ і вимовляла
 його так м'яко, що виходило щось подібне, коли
 замість драбина, сказати драбйна.

Тут й, як автор, мушу просити в шановного
 читача пробачення, що свого часу не зробив
 жодного істотного зауваження. Проте краще пізно,
 ніж ніколи. Зробити-ж його конче потрібно, бо
 без нього не будуть арозуміні всі ті закиди. Отже
 надолужую. Річ в тому, що й Михайло Петрович
 і Варвара Якимівна визнають за єдино культу-
 рну мову лише „общепонятну“ й висловлюються
 виключно нею.

Після цього застереження, сподіваюся, чи-
 тачеві стане цілком арозумілий ще один момент.
 Це те, що діяльги атадавших героїв, відома річ,
 подаю не в оригіналі, а в перекладі. Роблю це
 тільки з тим добрим наміром, щоб мої герої не
 кляли мене за перекручування їхньої „різньої“
 мови так, як кленуть герої „Залізного потока“
 тов. Серафимовича.

Отже далі. Цей перманентний „гірх“ із дов-
 тинною мовою, що траплявся сотню разів на день,
 не надого зашмарив чою Варвари Якимівни.
 Вона наблизилась до Михайла Петровича, що сів
 на призьбі, і, поставивши кошовку на землю,
 а полешеним і шасливою посмішкою зігнула.

— Міша, яка я рада... Мати своє затишке
 кубебельце... таке щастя...

Але цей ліричний вступ, що мав перейти в
 дальше міркування про те, як може шасливо по-
 чувати себе подружжя, здійснивши свою давню
 мрію, нагло обірвався. Безтурботний погляд Вар-

вари Якимівни зупинився на зігнутий скорботній
 постаті чоловіка, що сидів у задумі, як сама ту-
 та й безпорадно тримав розгорнутий райінспек-
 торський папірець.

— Міша, що тобі? Що за папір? — мовила
 Варвара Якимівна чистою общепонятною мовою
 й першою висмикнула папірця з чоловікових
 рук. Не чекаючи на відповідь, вона читала:

„Вважаючи на абсолютно незначну части-
 ну і т. д., аж до кінця.

— Ти розумієш, Варвар... Варюсю — попра-
 вився Михайло Петрович — що це значить? Це
 значить: прощай хата, прощай земля, нам нічого
 тут робити!“

— Ах! ах! ах! — болісно вирвалося з жі-
 нчихих грудей.

І Михайлові Петровичеві і його дружині те-
 пер стало цілком ясно, що райінспектор Бурсак
 вирішив до останку погладити їхній добробут.
 Щоб читач не вважав це за наклеп, я розповім
 докладніше. Річ в тому, що Михайло Петрович,
 ця, власне кажучи, тричі львівська до радянської
 влади людина, як усякий порядний інтелігент,
 мав свої принципи. Але ці принципи не були са-
 моцілю. До їх Михайло Петрович доходив шля-
 хом упертих наукових дослідів, всестороннього
 обміркування й глибокої аналізи явищ, що
 хвилювали його живий розум. Тому й думаю,
 що й шановний читач цілком згодиться з при-
 нципом Михайла Петровича про те, що мова, в
 якій є слова, подібні до таких як: „потілища“,
 „печінка“, „гепатит“, й т. п. перан, не може бу-
 ти придатна до важку культурної людини. Звід-
 си зрозуміле й відношення учителя Гепала до
 української мови й українзації, як одного з по-
 мильних кроків партії й радянської влади, про
 які він пераз сигналізував, будучи ще завідую-
 чим школи ч. 1. Але ті, кому належало, не вчули
 застережень Михайла Петровича. Тому, випу-
 стивши останню російську групу в школі ч. 1,
 він серйозно задумався над тим, як бути далі.
 Але його виручило проведення в станиці самоопе-
 даткування на кошти від якого з весни почали
 будувати нову школу. І сам Гепала і його чи-
 сленні послідовачі, яким українзація звадалася

стоголовим амлем, були певні, що в усякому разі
 ця школа українзована не буде. Призначення
 Михайла Петровича на завідувача цієї школи
 ще більше переконало його в цьому. Отже не бу-
 ло нічого дивного в тому, що наш герой, маючи
 можливість вигідно реалізувати свої кошти, за-
 громаджені протягом багатолітньої учительської
 праці, з метою цілковитого забезпечення себе
 притулком на склці літ, відважился купити со-
 бі вже атадану хату. Це він тим паче мав раді
 зробити, як послідовний крок до наділення його
 Ідацькою нормою, що зробила земельна громада
 визинши на увагу 15-літню бездоганну службу
 Михайла Петровича на полі народної освіти.
 Радпом мамі! Ні, що хочете собі думайте, а Бур-
 сак таки підкопується під Михайла Петровича
 Гепала.

— Міша... — мовила з відчаєм Варвара Я-
 кимівна — тебе цькують. Тобі місця немає в ста-
 нині, тобі, що поклав 15 літ на службу народові!
 (Це було найдемократичніше слово в словнику
 Варвари Якимівни). Твоя хата їм очі дула-
 Тебе гонять... Ні, не просто зарізі!.. Зарізі!..

І вона в розпучі впала товстою головою в
 сухорляві чоловікові коліна.

— Ах Варвар... Варюсю — з почуттям злоби
 й разом ніжності говорив Михайло Петрович —
 не в хаті тут діло, а в принципах незалежної де-
 моні, в ідейних переконаннях...

Його голос звучав голосно й натхненно, як і
 екстаї.

До 20. серпня лишалося кілька днів, і ще
 невеличкий термін Михайло Петрович викорис-
 тав як мога ширше, апелюючи до громадської
 опії на, отверто кажучи, лиху долю своїх до-
 брих намірів. Наш герой належав до тих, боля
 нечисленної, а проте міцної когорти „будівників
 нового життя“, які з успіхом для себе й бою шло
 для революції віддають кесарево кесареві, а
 боже боготі, але в силу вищих, так би мовити,
 ідеалів, будують непереможно-принципові і лікне
 поступаются особистими інтересами через гро-
 мадськими

(Продовження буде)

Не знається автор на українській кооперації, бо не виписував би він, як архаїчного, крем'яного Союзу Українських Кооперативів, який стримується при житті завдяки лише соймовим зібранням, а не оминув би добре просперуваних кооперативів Горохівського, Луцького та Ковалівського повітів.

Дивно рідкож видається нам аллюзія автора щодо втягнення української кооперації до політичної боротьби... Де я коле? І хоч п. Волошинівський стверджує, що він „бачить“, як він цієї боротьби заперечує українські кооперативи на Волині, але мусимо, в такому разі, ствердити й ми, що він хорув на певній дальтонізі. Українська кооперація, без сумніву, зміцнюється й поширюється, хоч ми самі не є вдоволені з її стану на Волині, а це тому, що вона лише переходить з першої організаційної фази. Бо, справді, пару сотень кооперативів на цілу Волинь — це дуже ще далеко до тих пар десятків кооперативів на Волині, які починають повстати, щоби виконати ту господарську місію, яка лежить на кооперації.

Безконечне адикування викликає в нас той факт, що таку слабу підготованість щодо засад стану української кооперації виявляє п. Волошинівський, який знає українську мову, а, значить, йому приступні всі українські джерела, який нібито знається взагалі на кооперації, а, значить, він міг би зрозуміти духа й української кооперації.

Щож дивного, що пересічний польський адміністратор, беручи до рук книжку п. Волошинівського, яка віднині має бути практичним підручником для кожного урядовця, скаже собі, що, очевидно, його поведінка була добра, коли такий „депец“ в українських кооперативних справах, як автор, кинув собі з української кооперації, кдає громи на українських кооперативних діячів і фактично приходить до заключення, що української кооперації „не було, немає і не буде“? Адміністративний урядовець знайде тепер оправдання і для незатвердження статутів українських кооперативів, і для вилучення їхнього го судак, і для заборони засідань керуючих органів кооперативів, і для наложень на них всіх кар, і для несподіваного відібрання тютюневих концесій без всяких пояснень, і для вилучень кредитів, і для переслідувань українських кооперативних діячів на місцях, і для заборони кооперативних свят і т. д.!

Отож зробимо підсумки. Розділ про кооперацію п. Волошинівський написав користуючись виключно з одного джерела та й то офіційного, а саме — з двох книжечок старости Багінського. Цей останній збирав дані переважно через поліцію. В силу цього вони є неповні і дуже відносні.

Д-Р Я. ПАСТЕРНАК.

Про знання рідної старовини.

Потреба пізнання історії нашого найдавнішого минулого.

(Поклик до співпраці в археологічних дослідках.)

Перше заціплення науковими проблемами життя, а з окрема зрозуміння та пошука для рідної старовини, для матеріальних й духовних пам'яток по наших давноминутих предках, будиється значяло ще на шкільній лавці, коли то молоді хлопці з новими думками, ідеями та проектами, а довірливе здорове тіло шукає все нового життя, нових доріг для вилучення своєї енергії. Молодечі замислювання стає підтатком до праці на відповідну доцільну дорогу. Тому хоч з нагоди великих ферій звернути увагу нашої рухливої молоді, якій пощастить побувати на селі, на одне дуже потрібне, а якраз у нас ще дуже занедбане поле до праці. Маю на увазі доісторичну та ранньоісторичну археологію.

Доісторична археологія займається, як стисла наука, досліджуванням людської культури в часів попереджуваних історичну добу, себто в часі, в яких не маємо жадних писаних документів до історії наших земель. Часи ті тривали без порівняння довше, ніж триває тепер час історичний; початок їх сягає мабуть ще попередньої геологічної доби, а конець, який був рівночасно початком історичної доби, не виходив був одначасно. Коли пр. на середземноморські краї (Єгипет, М. Азія, Греція, Італія) мали вже високо розвинену культуру і власну історичну літературу, уся решта Європи переживала ще довго свої доісторичні часи. Знайомість писань понови ширшала чимраз далі на північ, так, що власна історична доба зачинає у нас шойно після прикінця комуністичної

а висновки, пороблені на підставі цих матеріалів, є неправдиві. З огляду на те, що виходячи з цих неправдивих даних і висновків п. Волошинівський в гострий, просто нагальний спосіб нападає на українську кооперацію, цим він, закладаючи своїй нинішній позиції посла Б. В. в „авторитетного спена від українства“ серед властей імуших, справді утруднює і без того тяжке становище української кооперації та її працівників.

Не будемо відкидатися до „совісти“ п. Волошинівського та громадської етики, бо це не наша річ. Нашим обов'язком є, спростувавши неправдиві дані і неправдиві закиди, спрещувати у найкращіший спосіб своє становище на терені української кооперативної праці.

Але про це у слідуючій статті.

Олександр Ковалевський.

Відгуки війни.

Скільки Америка дарувала Франції воєнного довгу.

Заяви Гувера та Мелльона.

У заяві з приводу того, що Франція ратифікувала заключення свого часу угоди про свої довги Америці, президент Гувер сказав: „Гадлю, що з огляду на значне становище американського народу я можу вказати на великодушність цієї угоди з нашого боку. Довги Франції 15. червня 1925 р. вносили коло 4.230 мільйонів доларів, тоді, як умова Мелльона-Беранже передбачує заплату лише 1.682 мільйонів доларів. Визначні суми позичок, які ми дали Франції після заключення перемиря, ужито на відбудову Франції, на заспокоєння зобов'язань приватним вірителям, на виплати французькому банкові та на ріжні кредитові цілі. Згадаю ці факти, щоби пригадати Франції, яка з почестю виконала свої зобов'язання, що це урегулювання означає певні жертви для американського народу“.

Державний секретар скарбу, Мелльон, заявив у справі ратифікації договору між Мелльоном та Беранже, що суму, яку Франція має сплатити, встановлено, не визнаючи під увагу тих сум, які Франція має одержати від репарацій. Незвичайне господарське та фінансове відродження Франції, навіть у часі після заключення договору між Мелльоном та Беранже, дає підставу сподіватися, що вже й так не занатто велике своє обтяження Франція в будучині буде ще менше відчувати. В кожному разі ратифікація договору усунула неприємний момент, який перешкаджав зносинам між обома державами.

Доісторичні часи, які тривали тисячі літ, не могли очевидно митися у ті самі культури. Змінялися кліматичні відносини а з ними й обставини життя, на тих самих землях чергувалися різні племена і цілі народи, а все те впливало на частішу зміну особово життя. Серед нових обставин та в поступеннім розвитком людського духа і суми життєвого досвіду, поставали нові культури, які проте підлягали всі природним основним законам свого розвитку у добу каміну, бронзову та залізну.

Будиним слідом людського життя з тих часів, єдиним археологічним матеріалом для розпізнання поодиноких культур та джерелом дослідів над ними під оглядом матеріальним, духовним та етичним є останки тогочасного самого чоловіка та його матеріальної культури. Добуваємо їх виключно тільки в землі, переважно принагідними нахідами, а у далеко меншій (на жаль) мірі систематичними науковими дослідками (розкопками). Є це скелетні тілопальні гроби, землянки (остатки хат), селища на піскових вислах, так як бронзові та срібні скарби та принагідні нахіди поодиноких крем'яних, кам'яних, бронзових та залізних предметів і черепків з глиняних посудин, а ріжне посудини цілих.

До провадження розкопок треба передовсім основного знання самого предмету та ріжних наукових проблемів, а відтак засвоєння доброї практики в теренових дослідках, аби могли вірно розрізняти та означувати ріжні окруження (верстви терену) та уловлювати нахіди, як ріжні ріжні обставини, серед яких даний предмет наліпався. Тому теренові розкопки повинні вести лише фахові археологи, а ріжне не жадні аматори старовини. Як прим. нефаховець-фізичний найде цінний рукопис, то рукопис не траплятиме на вартість, але як нефаховець археолог розкопан доісторичну пам'ятку, то може зовсім не цінувати, чи то був прим. тілопальний гроб, чи землянка, чи відлюдкова яма, а добути в той спосіб із землі предмети мають без відповідної „метрики“ далеко меншу вартість, понадаючи у сирі масу „принагідних нахідок“. А тимчасом нам треба якнайбільше разом зібравого, невідомого

Виїжджаю дня 3. серпня.

Приїжджаю дня 30. серпня.

Д-р Бабій Володимир

188 1—1

ДЕНТИСТ-СТОМАТОЛОГ.

Помисли.

Проти „центрлізації“, а за „підгаласяською провінцією“.

Справа зміни адміністративного поділу сучасної Польщі вже нераз з'являлася протягом останніх трьох літ. Соім, надалучи в 1926 р. повноважності президентом республіки, виключив із них справу адміністративного поділу, якуючи, щоби „санацийний“ уряд не вступив на „федералістичний“ шлях. І хоч, як показав дальший розвиток подій, не було ніяких познач на висунення цієї справи на дальній порядок, то всеж такі від часу до часу виривалися думки. В своїй часі один з визначніших співробітників польського ген. штабу видав брошуру з пляном нового адміністративного поділу згідно з мілітарними й господарними вимогами. Тепер це питання, хоч у вужчому розумінні, порушив „Із Кур. Пона.“ у зв'язку з побуту президентом держави у Малополющі (себто в б. зах. Галичині).

Новий адміністративний поділ сучасної Польщі є актуальною господарною й самоврядною вимогою. Теперішній стан в адміністративній діяльності визначається з одного боку крайнім центрлізмом, а з другого поділом на 16 невеличких воевідств. При такому стані річей відродження самоврядування вищою шабля і розважак багатого господарства питання є просто виключені. Тому від системи 16-ти воевідств, кермованих центрлістично, треба перейти до децентралізації і поділу держави на кілька великих провінцій зі широким господарчою самоуправою. Коли мати на увазі полудневий терен польської держави, то треба реставрувати те, що знищено, себто галицьку господарчу автономію, очевидно, з деякими „поправками“.

Б. Галичина від шалеского пограниччя аж по Покуття є територіальною одиницею, що є впливом геополітичної логіки. Та територія є положена у стій гір від західного Бескиду по Чорному річчю і є природною границею Польщі на полудні. Система доріг, система рік з konieczністю перевести їх регуляцію, лісове багатство, природні скарби (нафта, сіль) — все те промовляє за створенням однієї адміністративної і самоврядної провінції польського Підгалля чи Підкарпаття. За цю концепцію промовляють і національні огляди.

сипаного по десятках шкільних та особистих збірках доброго археологічного матеріалу, з якого могли би і свої і чужі дослідники користати та робити вірні висновки, щодо поступенного розвитку доісторичної та ранньоісторичної культури наших земель. П самостійності чи залежності від культур сусідніх, поширення та скрещування поодиноких сучасних культуральних груп, які в етнічній приналежності поодиноких тих культур. До збирання поодиноких предметів а поверхні землі не треба вже фахової освіти і тут якраз мо-лодь на вакаціях має можливість привести велику і визитну поміч науці рідної археології збираючи по полях згадані вище останки матеріальної культури наших предків та віддаючи їх до Музею Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові (вул. Чарнецького 24), де є окремі відділи доісторичної та ранньої історичної археології; найбільшій а рівноцінній відділі усіх наших музеїв у Львові. Така невимажана великого труду і жадного кошту співпраця ширших класів інтелігенції, передовсім сільської, є конечною умовою додатково висліді праці. Тому першим завданням одиниці чи інституції, яка займається науковими дослідками над доісторичними часами наших земель, є зорганізування співпраці інтелігентного загалу. При тім не маю ніяк на увазі доконче окремих археологічних гуртків на провінції, ані доведення відповідною пропагандою даної думки до того, щоби кожний, наліпшившись щось, чи довідавшись про якусь нахілку, уважав за свій громадянський обов'язок помагати по найліпшій змозі збирати і зберігати віх затрати ті „черепки та горщики, крем'яні ножки та каменні сокири, бронзові списки, сокирки, серпи та залізні списи і много іншого подібного археологічного матеріалу. Музей радо зверне всі ділові видатки і шире поважає по феріях кожного осмаленого солцем студента з повним напелечником тих неписаних документів до історії нашого найдавнішого минулого

„Пам'ятаємо, що головним змаганням українських націоналістів за австрійських часів була Галичина. Авжеж, що такий поділ на західну і східну Галичину був за австрійських часів так само неабиякий, як і сьогодні. Однак і сьогодні механічний поділ „Малопольщі“ на воєводства (з яких тернопільське, а головне станиславівське мають українську більшість) є фактом небажаним з точки погляду загальнодержавної ролі. Зате створення великої „підкарпатської“ чи „підгаллицької“ провінції, в якій склад входили би землі Сх. Галичини, було би зменшенням існуючих небезпек, які виявляються повні після введення (?) воєвідського самоврядування“.

В склад нової провінції повинні би ввійти не тільки вся передовня Галичина, але також Домбровський басейн та пізніше Гор. Шлеск. Столицею цієї „підгаллицької“ провінції повинні бути історичний Краків.

Нічого собі, гарні помисли!

Радянська Україна.

Машинотракторні станції на Україні.

РПО (Рада Праці й Оборони) ухвалила в наступному році організувати в СРСР 100 машинотракторних станцій, що мають охопити півтора мільйона гект. селянської землі. Із цих нових станцій 34 будуть організовані на Україні.

В тій справі прибув до Харкова голова всесоюзного центру машинотракторних станцій Кліменко, який заявив, що кожна станція має охопити 50—60 тис. гект. селянської землі. Станції будуть будовані по лінії залізниць і скупчені гніздами по окремих округах. Спершу будуть брати на увагу тільки найголовніші хлібні райони, винявши посумські. З цим останнім поглядом не погодилася нарада. Більшість бесідників обстоювали організацію машинотракторних станцій також у посумських районах, головне на Мелітопольщині, яка згідно з п'ятирічкою має дати 15 проц. усієї зимової пшениці на Україні. Також вимагали машинотракторних станцій по буряково-посівних районах. У загальному прийнято план год. Кліменка.

Нові народні артисти УСРР.

Колегія Наркомосу УСРР ухвалила надати кватертові ім. Лисенка звання Державного Кватерту. Звання заслужених артистів республіки надано артистам державної драми І. Мар'яненко та В. Васильову. Звання заслуженого діяча театру надано В. Овчинникову.

Нові мінеральні родовища.

На Житомирщині в районах: Воладарському, Чорняківському та Потіпському знайдено поклади бокситованих глин (алюмінієвих), титаністого залізняка та яблорудитів. Для обслідування покладів виїхала спеціальна геологічна експедиція в складі 18 наукових працівників на чолі з проф. Бельським.

Все ще справа українізації.

В харківському „Комуністі“ читаємо: „Вже багато писалося про незадовільний стан українізації раднапарату. Хоча процент службовців, що мають першу категорію, і збільшився, хоча при багатьох установах і утворено групи підвищеного типу, де службовці поглиблюють свої знання з українознавства, темп українізації установ ще не набув належного розміру. Це особливо стосується таких установ всесоюзного значення, як Південсталь, Донвугілля, Південмаштрест та ін. Серед службовців, що вже складала іспити, помічається значний рецидив української неписьменності. Значний процент службовців навіть зовсім не складали іспитів і мови не знають. Як раніше, бувають випадки, коли до установ приймають службовців без знання української мови. Листування по установах проводиться українською мовою, але якість її дуже незадовільна. Майже по всіх установах службовці ще й досі живають в розмовах російською мовою“.

„Президія окремкомкому, обговоривши стан українізації, вирішила вжити рішучих заходів, щоб прискорити процес українізації. Окружний комітет українізації доручено найближчим же часом перевірити всіх службовців харківських установ, за винятком кваліфікованих на першу категорію 1927, 28 і 29 рр. Всіх службовців, які не складуть іспитів, вирішено звільнити з посади. Керівники установ, що й досі не українізувалися і цим гальмують процес українізації своєї установи, мусять скласти іспити або вступити на курси української мови“.

„Всі керівники установ повинні стежити, щоб в установі всі службовці розмовляли українською мовою. Вирішено рішуче боротися з прийомом на роботу осіб, що не знають мови, і тих адміністраторів, що порушуватимуть законодавство в цій галузі, ухвалено притягати до відповідальності. Окремкомком визнав також за потрібне послати українізацію по робітни-

чих районах і серед військових частин, розгорнувши там масову українізаційну роботу. Окремкомком повинна посилити темп українізації членів профспілок і безробітних, особливо по спілках радгоспслужбовців, робітників, робітниців, цукровиків та медсанпраці. Окружна комісія повинна перевірити всіх лекторів-українізаторів з погляду їхньої ідеологічної й наукової кваліфікації, заборонивши непридатним викладати мову“.

„Окравкомком дав також директиви і до посилення українізації районного апарату. За недбайливе ставлення до українізації окравкомком вживатиме рішучих заходів аж до усунення з посади“.

Нова електростанція в Житомирі.

В Житомирі закінчують будувати нову електричну станцію на 3.200 кіловат-годин. Вартість будівництва 2.000.000 карб.

Перед 1. серпня.

У зв'язі з передбачуваними комуністичними демонстраціями на 1. серпня поліція перевезла у Варшаві ревізії. Арештували провідників організованого „Червоного дня“. Змобілізували всі поліцейські сили й опрацювали план протидії маніфестаціям. Всі віча і збори заборонено. Заборонено теж збиратися на хідниках. Поліція сподіється маніфестацій на Волі, на вул. Залізній, Холодній та Грибівській пл.

Чеська комуністична партія вживає до генерального страйку на 1. серпня. Військо і поліція пильнуватимуть фабрик і публичних інституцій. В Парижі сконцентрували 30 тисяч війська та поліції. Далі арештують комуністів. Перевели ревізії в редакції „Ліманіте“, арештували двох останніх редакторів того часопису, що ще були на волі. Арештованих 150 комуністів почало голодувати. Віденські комуністи за всяку ціну постановили уладити демонстрації, без уваги на заборону поліції. Демонстрації мають відбутися на площі перед Вотіфкірхе. Тому, що до Відня приїхало багато комуністичних агітаторів з ЧСР, СХС і Німеччини, пороблено відповідні зарядження. Софійська поліція дістала наказ поробити якнайгостріше зарядження, щоб не допустити до маніфестацій 1. серпня. Арештували багато комуністичних агітаторів підчас кольпорування відозв, які вживали до маніфестацій і перервання праці 1. серпня. В Бургасі (в Болгарії) арештували 3 емісарів із СРСР, у яких найшли революційну літературу. В усіх більших грецьких містах видали превентивні зарядження, щоб не допустити до комуністичних виступів і замахів. Важніших точок пильнують сильні військові відділи. При чужинних амбасадах і консулятах стоять сторожі. Досі арештували більш ніж 100 комуністів. Серед арештованих 31. липня в Атеніх 9 комуністичних провідників є теж кандидат на становище бурмістра Бергетіс і секретар організації журналістів Апостолідає. Крім тих арештували нових 20 комуністів. Берлінська президія поліції видала зарядження, щоб не допустити до порушення спокою. Поліція від раннього ранку 1. серпня буде в острій поготівлі. Пополудні ходитимуть патрулі. Президія поліції зарядила, щоб комуністичні збори відбулися кілька годин перед соціалістичним. Комуністи у відозві закликають робітників кинути працю. В Шангаю китайська поліція арештувала 250 комуністів, сконфіскувала їм зброю і відозви, які вживали до заворушень у дні 1. серпня.

Диктатура в Болгарії?

З Софії повідомляють, що тому, що політичні відносини в Болгарії погіршуються з дня на день, заведена буде мабуть диктатура. Самі партії вірять, що з причини безнастанних внутрішніх криз у поодиноких партіях диктатура є конечна. Т. зв. Демократическій Створ не можна забезпечити парламентарної праці або створити здібний до праці уряд. Пропасть між Лапчевим і Занковим збільшилася, так, що однією основою політики є ще король. Загально рахуються з тим, що король організує диктатуру, в чому йому має помагати теперішній посол у Римі. Оголошення диктатури при співпраці пос. Волкова означало би побіду італійської орієнтації в болгарській політиці.

Відложення грецького парламенту.

Сесію грецького парламенту відложено до жовтня. Уряд постановив впровадити реформу адміністрації, на основі якої Грецію поділять на 11 або 14 адміністративних округ.

„Цепелін“ летить до Америки.

З Фрідріхсгафену повідомляють, що повітряний „Цепелін“ починає 1. серпня в годині 3-й новий трансатлантичний лет.

Заява довіря для Бріанового кабінету.

Заява уряду.

Французька палата 324 голосами проти 136 ухвалила заяву довіря для уряду.

Заява уряду висловлює бажання, щоб Поинкарє скоро вернув до здоров'я. Новий уряд висловлює бажання, щоб Поинкарє скоро вернув до здоров'я та зазначає, що новий уряд продовжатиме політику Поинкарє, стараючись довести її до кінця. Завдяки фінансовій рівновазі бюджету й упорядкуванню справи закордонних догів двома попередніми кабінетами, теперішній уряд могтиме засісти при корисних умовах до конференційного стола, щоб санкціонувати діло, яке зміряє до загарантування Франції безпеки та матеріальних і моральних інтересів у світі. Уряд сподіється, що парламент ухвалою уможливить заняті Франції відповідні становище в міжнародних справах при теперішніх обставинах. Домагання 3-місячного мира не виглядає надійним. Оборона прав і інтересів Франції на гагсській конференції це одинака програма уряду. Для здійснення цього плану і уможливлення урядові ввійти на сядо нарад з повинним авторитетом при співучасті парламенту уряд просить висловити йому заяву довіря.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 6:57 00—6:57 50, швейцарський долар 8:79 00—8:79 50, чеська корона 0:26 33—0:26 34, австрійський шілінг 1:25 00—1:25 50, румун. лей 0:05 00—0:05 25, французький франк 0:34 50—0:34 80, швейцарський франк 1:71 50—1:72 80, фунт стерлінгів 41:30 00—43:50 00, радянський червонець 17:50—18:00.

Золото: 20 корон 36:30 00—36:50 00, 20 франків 34:20 00—34:50 00, 20 німецьких марок 41:25 00—41:50 00, 10 російських рублів 46:00 00—46:00 00.

Срібло: Австрійська корона 0:02 90—0:03 00, австрійський корон 3:25 00—3:35 00, австрійський флорен 1:65 00—1:67 00, російський рубель 2:00 00—2:70 00, копійки за рубель 1:30 00—1:35 00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 42:50—43:50, пшениця сармська 00:00—00:00, жито галицьке 22:25—22:75, ячмінь та льонський броварський 00:00—00:00, ячмінь на злив 22:25—23:25, ячмінь пастівний 00:00—00:00, овес галицький 21:00—21:50, кукурудза румунська 29:50—30:50, сарабала промислова 0:00—0:00, фасоль біла 00:00—00:00, фасоль колірва 00:00—00:00, фасоль крива 00:00—00:00, горох піл-Вікторія 36:25—37:75, горох пілзний 38:00—40:50, бобик 27:50—28:50, мішанка паст. у зерні 00:00—00:00, вика 35:50—36:50, сіно соломке краєве прасоване 6:00—7:00, соломка прасована 4:00—5:00, гречка 23:50—24:50, лавон 65:00—67:00, дубик синій 25:00—26:00, рис озимий 00:00—00:00, кукурудза 40 пр. 00:00—00:00, кукурудза 65 пр. 74:00—75:00, кукурудза 70 пр. 42:00—43:50, грисів кукурудзаний 00:00—00:00, кукурудза 00:00—00:00, отруби житні 11:50—12:00, отруби пшеничні 15:00—15:50, крупи гречкаві 37:75—39:75, пшона 00:00—00:00, крупи ячміні 42:00—43:00, просо 40:00—41:00, просо краєве 00:00—00:00, макуха чорна 41:00—42:00, конюшина краєва 00:00—00:00, мак сівий 120:00—130:00, мак синій 90:00—100:00.

НОВИНКИ

— Знищення пам'ятника полягам. З Жовки повідомляють нас, що там якась невідомо руйнінула (розбила) табличку на дубовому хресті-пам'ятнику, що стоїть на цвинтарі, де є 86 могил українських полягам. На табличці, як всюди у нас, був напис „Боріам за волю України“ і видно, що той напис комусь не подобався...

— Пос. Вальницький арештований. Вчора подали ми, що львівська поліція, не вважаючи на посольську незайманість, притримала була європейського посла К. Вальницького, якого після одногодінного побуту і винесення його дисциплінарного посольського характеру, випущено на волю. Для 30. липня в 6-й год. під вечір у пос. Вальницького знову явився поліція й арештувала його з наказу прокуратури у Відні. Пос. Вальницький є під закидом публичного насильства за промову, виголошену у віденській суді підчас білоруського процесу. Але хоч сей його видав, то прокуратура довгий час не вимагала його арештування. Сталося це аж тепер перед 1-шим серпня, коли то пос. Вальницький в „Червоному дні“ заповів віче в посольській салі у Львові.

— До купельової місцевості Черче приїхали даліше між іншими зі Львова: проф. д-р Володимир Старосольський, адв. д-р Юліан Лещинський, д-р Осип Назарук, ради. Зенов Лукавський, д-р Богдан Біланкевич, д-р Богдан Гітчан, Роман Сушко, през. Михайло Луцький — Янич, адв. д-р Франц Світаль — Черемисин (з дружиною), учнт. Павліна Ришкова — Кошмун, учнт. Марія Бердалова — Коломий. учнт.

Олександра Микитюк — Коломна, учит. Анна Левинська — Бережани, учит. Ярослав Кмісевич — Коломна, дир. Василь Чума — Львів (а дружиною), Дмитро Галичін — Новий Йорк (Америка), о. Василь Лисинчук — Любша, о. Михайло Головей — Лосінець, учит. Василь Лазорів — Сілець, учит. Олена Винницька — Студинка, учит. Г. Кирилюк — Дички, учит. Юстина Бріль — Тодорів, учит. Михайло Брижало — Войничів, Євгенія Брикова (вдова по синах) — Петанківці, П. Ваврик (жінка свящ.) — Паламнін, О. Комарницька (жінка свящ.) — Григорів, Меланія Лепкова (жінка тіма, учителя) — Коломна, учит. Ярослава Жукова — Павлова село Ярослава, Дмитро і Анна Кульчицькі — Львів, Феліція Вагнер — Паламнін та інші.

— Курс української мови й літератури для учителів всесвітніх шкіл. Дня 30. липня покінчено заняття на літніх курсах у Львові, між якими цього року завела кураторія вперше курс української мови й літератури. Викладали професори: д-р Я. Гордінський і д-р К. Кисілевський. Саухачі було 42, з того 2 українці та 1 українка з Волині. Працювало в 2 групах по 3 лекції щодня. Перша (17) познайомила з основами україністики, друга пізнала останні її здобутки й навчання цього предмету. Обі групи зважали старинні українські будівлі, дали другий, переплетний, книгозбірню й музей Наук. Т-ва ім. Шевченка, де вичерпуючі пояснення подав акад. Студинський. Курс мав за ціль вишколення учителів та підготування до іспиту на гуманістичний відділ однієї з вищих вчительських курсів, який буде отворений у Львові. Один такий іспит уже відбувся і всі місця для вчителів із львівської кураторії вже заняті. Натомість учителів з інших кураторій повинні старатися про прийняття, а до іспиту, який відбудеться з початком вересня, треба підготуватися з україн. і польської мови та літератури на основі міністерського розпорядку (дня „Дн. Ур.“ з 1924 р.).

— Страйковий рух на тлі важких економічних відносин поширюється тепер в різних повітах Галичини. В останніх днях прийшло до страйку сільських зарібників на лазах Жуліна, Семитинова, Гріного й Лукавиці, стрийського повіту. В тих селах арештовано кільканадцять селян під замітом нахакування до страйку і погроз на адресу страйколомів.

— Здержання сезонної еміграції до Канади. З причини некорисного економічного положення в Канаді, яке там витворилося наслідком несприятливих живих, Еміграційний Уряд здержав сезонну еміграцію до цього краю.

— Затроїлися грибами. Станіславські селяни: Бр. Дичок, Волд., Марія й Ольга Бордівські затроїлися грибами. Дичок помер 21. липня, інших урятували.

— Польща відмовила візи Вальдемарасовим британкам. Литовська агенція „Ельта“ заперечує візку ПАТ-а про прихильну поагоду польської послом у Ризі просби на уділення візи на візд у Польщу двома Вальдемарасовим британкам. Британки ці студіюють за кордоном і хотіли відвідати свою родину, яка живе в сьєн-шанському повіті. „Ельта“ додає, що коли польська преса такий дрібничці надає розголосу, то зникає недостачу політичного вироблення.

— Затонув корабель із в'язнями. Біля Бінгену над Райном кермані корабель „Ундіне“, освіщений рефлектором авта, що їхало берегом, не застрімило перешкоди на ріці і так покермував кораблем, що корабель затонув. Пасажирів і залозу врятували. З кораблем потонув і закаток дорогого в'язня.

— Смерть 23 шахтарів. У вальденбурській угальній реєрі в шлезькій місцевості Нідергернедорф мав місце вибух підземних газів у копаляні Фріденсфогунг. Із 35 шахтарів, які тоді були під землею, вдалося видобути лише 12 живих і то тільки попарених, а 23 були вже зомієні звуками. Дванадцятьох ранених перевезли до шпиталя. Їх мабуть не вдасться вдержати при житті.

— Недалий лет „Крил Совітін“. Більшовицький літак „Крил Совітін“ прилетів із 9 пасажирів до Риму 30. липня. З Риму відлетів до Лондону, але з причини дефекту мотору мусів осісти в Невер. З пасажирів ніхто не пострадив. Літак муситимуть адемонтувати.

— Автоматична корова. Американська влада дала зробити надзвичайної величини модель корови, яка буде „пописуватися“ на базарах, на господарських виставах і т. п. Сподіються, що ця корова за два роки побачить шість мільйонів людей. Продукція відбуватиметься осьтак: на скарний рік корови збереться публіка. Заки люди будуть збиратися, корова хитатиме головою, рухатиме очима, пережовуватиме, ставитиме „довирити“, себто матиме відчит про процес витворення молока в коровачьому організмі, про спосіб кормлення корови, про те, як ходити коло корови і т. д. Щоб виказати не був моно-

тонний, буде він ведений у формі діалогу між короною і господарем (також моделем). Важніші мислячі вичити супроводжати королю й господаря мімікою і жестами. Щоб глядачі мали нагаданий образ процесу травлення в усіх чотирьох коровачьих жолудках, зображені в коровачьій внутренності у схематичній прорізі, так, аби видно було функцію поодиноких жолудків. В однім жолудку буде корм, другий буде той коровий перемелювати, третій пересівати все це електрично. І віма є отворене й у ньому видно, як малі посудини виділяють молоко, що збирається у більшій посуді. Відчит знатий на грамофонній плиті, а репродукує його мегафон. При цьому корова ворухнеться писком, а й господар рухає устима та головою. За кулісами стоїть „режисер“, який електрично окремим апаратом кермує „представленням“. На модель цієї корови відфотографували насамперед гарну корову, що світляно значно побільшали, а потім зробили фігуру автоматичної корови. Так само робили з моделем господаря. Американська влада розуміє, що для народнього господарства значить розуміє господарюванням молоком, а з другого боку розуміє вона і пенсійного фермера та молочаря, які радо приймають поради, коли рівночасно можуть і трохи забавитися. Якщо вислід тих „електричних“ відчитів буде такий, що можна корова давати бодай одну літру молока більше, то й це для народнього майна значить мільйони. Цим і покритуться видатки того дивогляду новітньої техніки.

Вага технічних студій.

Про студії у львівській політехніці.

Події останніх літ, що так багато змінили в наше життя, не лишилися без впливу на долю молодого покоління, котре покидає мурі середніх шкіл. Рішення, який фах вибрати, в наших обставинах належить взагалі до найтяжчих. В першій мірі відноситься це до українців, до яких при прийманні на високі школи у Львові дуже совісно принарожалось *numerus clausus*. У справі організованого спрямовування абсолювентів гімназій чи то до відповідних високіх шкіл чи до інших фахів у нас досі нічого не зроблено. Прийти з поміччю молодим людям, що стоять на життєвому розпутьті, можнаб їм іншим в той спосіб, що представляється їм, які вигоди в житті дають поодинокі фахи та які вимоги зв'язані з ними. До обов'язку бодай в часті прийти з того роду поміччю почувалося Т-во „Основа“, котре зібрало інформації про студії у всіх відділах львівської політехніки, які осьут податються.

Львівська політехніка (як арештомо майже кожний інша) має 6 відділів: 1) відділ інженерії сухопутної і водної; 2) відділ архітектонічний; 3) відділ механічний; 4) відділ хемічний; 5) відділ різнничо-лісовий; 6) відділ загальний.

Відділ інженерії розпадається на відділи: сухопутний, водний та міриничий. Студії на всіх відділах політехніки повинні після програми тривати 4 роки. Лише на міриничий відділ тривають вони 3 роки. Однак навал обов'язкових праць в часі студій є такий великий, що в 4-ох роках техніки (за винятком міриничого відділу) майже ніхто не кінчить. На відділі інженерії пересічний час студій триває околом 6 літ. Після його укінчення можна дістати державну посаду (дістає околом 40%); околом 30% знаходять заняття як інженери по-вітові і т. д. в інститутах самоврядних, а решта (околом 30%) працює в підприємствах приватних. На вакаційних практиках можна заробити вже по 2-ім році студій. Такі практики є звичайно добре платні і не дуже тяжкі їх викласти. При сприятливих обставинах можна на вакаційній практиці протягом 2—3 місяців заробити на скромне удержання на протяг цілого року. — Розмірно найважшими є студії на міриничий відділ. І цікаво, що коли заповнення міриничий є в даний мент велике, то фреквенція студентів-міриників у львівській техніці є порівнюваною доволі мала. При вступнім іспиті на відділі інженерії здається вичеркову геометрію, математику та рисунки. Письменний іспит з геометрії обіймає виконання 2—3 конструкторських задач. Подібно і при письменнім іспиті з математики дістають кандидати дві задачі (аритметичну і геометричну). При письменнім іспиті з математики звертають велику вагу на поправність рахункових ділань.

Вступний іспит на відділі архітектурній обіймає вичеркову геометрію і рисунки. При іспиті з рисунків рисується з натурі якийсь мертвий предмет. Найчастіше рисунокм моделем є звичайне дерев'яне крисло, часами також горшки, вази і т. д. Сам рисунок виконується гушом, винятково олівцем, тому треба заздалегідь призначитися до рисування гушом і — очевидно — з натурі. Добре є знати дещо з перспективи. Рисунок повинен

НА ПЛОЩІ „СХІДНИХ ТОРГІВ“ ЛЮНА ПАРК ВІДКРИТИЙ ЩОДНЯ ДО 12. ГОД. Е НОЧІ

обіймати контур, есентуально тіни. Укінчення можна архітектонічний вилад пересічно за 5 літ. Після того можна легко знайти працю в державних та самоврядних урядах або в приватних підприємствах.

Виділ механічний обідус відділів: а) машинової з групами: конструкторською, залізничною, технологічною і руховою; б) електричний; в) нафтовий. По загальній опії студії на механічному відділі належать до тяжких. Укінчити цей відділ можна за 6—7 літ. В повоєнних часах почався великий надлив молоді на цей відділ, так, що Рада відділу видала бузу оповістку, в якій виказувалось, що за труднощі в знанні з професією інженера-механіка (труднощі в заробкуванні підчас студій на механічному відділі) та остерігаючись могод перед надмірною фреквенцією саме на цьому відділі. Частині молоді Рада відділу радила звернутися до середніх технічних шкіл та курсів, котре можнаб укінчити по коротайм часі (по 2—3 роках) та осягнути добре поплатний вартстат праці. Не зважаючи на ту остерогу, є певні вигоди на одержанні праці після скінчення студій. Відноситься це в першій мірі до електротехнічного відділу. Диплом інженера-електрика також дає по зломонію учительського іспиту право навчання фізики як головного предмету і математики й хемії як побічних у середніх загально-образовувочих школах та семінаріях учительських нарівні з магістрами філософії. Однак нашим абсолювентам, особливо тим з них, що мають заповнене матеріальне забезпечення на час студій, не можна не звертати уваги й на інші відділи метанічного відділу. Про завдання та обсяг праці інженера-механіка можна найти точні інформації у книжці: S. J. Okolski: „Czy pragniesz zostać inżynierem mechanikiem?“ Poradnik przy wyborze zawodu. (Варшава, 1919). Підчас студій треба відбутися 6-місячну практику. Вакаційна практика на механічному відділі є переважно слабо платні. Заробкування підчас студій є дуже утруднене через недостачу вільного часу. Вступний іспит обіймає математику, фізику, вичеркову геометрію і рисунки. Окрім того при вступнім іспиті переводять осихотехнічні досіди загальних та технічних здібностей. Іспит з фізики є письменний та устийний. Письменний, що відбувається під строгим надзором, обіймає розв'язку одної задачі та опис фізичного приладу. Іспит з вичеркової геометрії і математики відбувається подібно, як на відділі інженерії. Іспит з рисунків обіймає рисунок в олівці якоїсь машинової часті. При вступнім іспиті на механічний відділ добре звикатися відбутися принайменше однією практикою.

Студії на хемічній відділі належать до коштовніших. Оплати є тут найвищі зі всіх відділів політехніки. При тому в деяких лабораторіях треба працювати хемікаліями, купувати аа азасні гроші, купувати лавчани і т. д. Студенти середньо-здібні, в добрих життєвих умовах, студіюють пересічно 5 літ. Студії, хоч вимагають багато праці як у лабораторіях, так і в теоретичній підготовці, є приємні та може найбільше самостійні. Вага хемічних студій в кожній діланні є нині очевидна. Підчас цих студій треба відбутися 6-тижневу практику. Інженери-хеміки мають також право складати іспит на учителя середніх шкіл.

Пересічний час студій на різнничо-лісовому відділі, що розпадається на відділи різнничий і лісовий, триває 5 літ. На різнничий відділ два перші роки студіюють студенти у Львові, а два останні в Дубнах коло Львова. Нашим абсолювентам треба звернути особливу увагу на різнничий відділ. Є він для нас тим важний, що багато з них, котре його покидають, можуть віддати великі прислуги нашої справі, працюючи в кооперативних та господарських організаціях. Велика недостача агрономів дається також вичуту на Великій Україні. Але й у нас, у краю майже виключно різнничий, в міру того, як буде розвиватися економічне та господарське життя, буде зростати також заповнення в агрономів. Таким способом ця частина громадян буде мати змогу працювати серед своїх і для своїх. З лісового відділу можна дістати державні посади в дирекціях державних лісів або в приватних підприємствах. Вступний іспит складається з природничих наук. Вимагають загальних відомостей про вигляд, будову й життя рослин і звірат (зоологія і ботаніка). Диплом різнничо-лісового відділу дає також право навчання в гімназіях та семінаріях.

Спеціально для вишколення кандидатів на

учителів шкіл технічних, середніх загально-образованих і учительських семінарів є призначений в иділ загальний. Виділ цей розпадається на групи: математичну, фізичну, вичеркової геометрії, хемічну та рисункову. Декотрі з тих предметів як математика, фізику та хемію можна студіювати також в університеті. Однак фізику та хемію під кожним оглядом краще студіювати на загальній виділі політехніки. З інших предметів вичеркової геометрії дуже мало посвячується уваги в університеті, а рисунків там взагалі нема. Час студій — 4 роки. Тим, що думають посвятитися учительській праці з обсягу фізики, хемії вичеркової геометрії та рисунків, можна також поручити загальний виділ. Вступний іспит на математичну групу і групу вичеркової геометрії обіймає: математику і вичеркову геометрію; на фізичну — математику й фізику; на хемічну: математику, фізику і хемію; на рисункову групу: вичеркову геометрію і рисунки. Іспит з рисунків відбувається подібно, як на виділ архітектури.

Оплати на політехніці такі: I. На виділі архітектури та в математичній і рисунковій групі і в групі вичеркової геометрії загального виділу вносить оплата без вписового 133-95 зол., з вписовим 163-95 зол. II. На виділах механічній і різнорічково-лісовій і в фізичній і уні загального виділу оплата без вписового — 148-95 зол., з вписовим — 178-95 зол. III. На виділі хемічній та в хемічній групі загального виділу — 193-95 і 223-95 зол.

Як значіння мають технічні науки в житті держав та народів, виказала найкраще світова війна. По війні ми є рівног свідками величавого і шкорого розвитку техніки. Однак наша участь в тих змаганнях народів на шляху поступу є дуже слабка. Тому треба й нам звернути на технічні науки більше уваги, як це було досі.

В. М.

Дописи.

ЛУЦЬК. (Справа Будицького). 18. цього липня в луцькому окружному суді розглядався рекурс селянина Будицького з м. Кошки луцького повіту проти адміністративного засуду його місцевим староством на рік в'язниці за те, що під ганком його, Будицького, хати поліція знайшла дві рушниці. Як відомо вже читачам „Діла“ з допису п. Ковалевського, Будицький своєю невтомною діяльністю був сією в оці місцевої адміністрації і секретаря гміни Маєрського, який остільки „розпоряжався“ в „своєї“ гміні, що навіть на голову філії „Просвіти“ посадив поляка. Маєрський, що протягом короткого часу нажив порядний маєток, мав проти Будицького й особисту уразу: як член гміної ради й ревізійної комісії, Будицький де-що розкрив діяльність Маєрського, розхвалено м. і. польським часописом на українській мові „Українська Нива“. Діяльність ця була така „красива“, що Маєрському дали „підвищення“, аби виїхав з Волині. Та виїзжаючи, залишив він, як кажуть, заповіт: запалити Будицькому за що прислугу як слід. І ось Будицький враз отримує поштою листа від УВО. А через деякий час поліція наводить під ганком його хати з боку вулиці дві рушниці. Будицький, ратуєчись від провокації, сам заарештував поліцію передаючи їй згаданого листа, та проте його навіть не судили, а засудили в адміністративному порядку на рік в'язниці за переховування зброї. На суді заприсяжені свідки стверджували, що Маєрський боровся з Будицьким, що погрожував його „знищити“, що вночі бачили біля ганку дві особи, з яких одну навіть пізнали, що рушниці були незаряджені, а значить недавно положені під ганок і т. д. Оборонець Будицького навіть не мав про що питатися свідків. Прокуратор просив суд справу відложити й викликати на свідків поліціянтів, про яких була мова на розправі, заявивши, що з зі-

знання свідків змушений буде витягнути належну конеквенцію. Суд схилився до просяби прокуратора й справу відложив.

† ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Йосип Чижин, хорунжий Української Галицької Армії, інвалід, абсолютент української учительської семінарії у Львові, проживши 28 років, упокоївся в домашніх батрах в Ярославі дня 26. липня ц. р. Важкої неугоди заціплена була нервово-мозкова система, забивався Небішник ще в польським полку. До української національної армії вступив як добровольць при повній згоді своїх батьків і тері, свідомих українців. Було це в промовний початок листопада 1918 р. Молоді, що пращі ярославці передиралися ночами понад Ст до своїх. Було їх чимало і чимало з них жило небаком свої буйні голови на місті Батьківщини. До них належав і бд. п. Чижин. Пішов кріпким, здоровим і гарним хлопцем, а повернувшись з неволі 1921 р. вже хорим, зламаним старцем. Останні роки пролежав немилу живий труп: без мови і волі, майже смертний давно для ширшого загату. І як воно гірко, а треба сказати, що смертний найдейнішого борця за волю заскочив тутешнє українське громадянство вповні неготованим. Ширше громадянство знавало про це аж в день похорону. Тому й похорон випав далеко не так, як повинен бути. Вітаю Память Українському Мученикові!

З Несторовичів Юлія Рабій, жінка греко-латинська і греко-кат. пароха Самбора, померла 30. липня 1929 р. в 64 році життя. Похорон Покійної відбувся в четвер 1. серпня в Самборі. — Вічна їй Память!

ОГОЛОШЕННЯ

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

„Вертеп Нашин Днів“ Галактіон Чіпки і Ле-ле. 115 8-?

Казуш, п'ятниця, дня 2.VIII. 1929. Тисямениця, субота, дня 3.VIII. 1929. Товмач, неділя, дня 4.VIII. 1929. Монастирська, понеділок, дня 5.VIII. 1929. Бучач, вівторок, дня 6.VIII. 1929.

Новий Український Театр під дир. П. Карабінєвича.

Галич: 2/VIII. „Чесна Сузанна“. 3/VIII. „Пташник з Тиролю“. Станіславів: 4/VIII. „Базар“. 93 17-? Великий Миський Театр: Четвер, 1-го серпня, г. 7-30 веч. „Пригоди Гофмана“, опера (Шин змнені). П'ятниця, 2-го серпня, г. 7-30 веч. „Томас“. Гост. виступ І. Хорана.

Кіна.

Апозьо: Чи моя жінка не сохоче? (Мейрі Превост, Монт Бю). Кольосей: Жінка в чорнім доміні. Д-р Массея. (Драна на морі). Лев: Шофер несподіваної пані. Люба: Право мекка й крові. Марусенька: Танцюристка богів (Анна Мей Вонг, Гізель Грей, Ка. Брук). Озга: Жіночка на вишні. Палас: Дівчина від шагера. (Кор. Гріфит). Будуче на кредит. Пам: Коли в жінці пробуджується любов. Пасаж: Суп пампаса. Авантюра на корю. Утіха: З причини реконструкції замкнено. Фатаморган: Файрт із небішником (Лара дж Пайнте, Тома Мур). Спадщина Самі Вайнштайна. Химера: Артистки без шкінки.

Програма радіо.

Четвер 1-го серпня.

Льондон (356,3). 13-00 — 14-00 Органічний рецитал Р. Фурта. 15-00 Вечірня пісня. 18-45 Пісні Гуго Вошфа. Париж (1725). 13-30 Пополудневий концерт. 19-35 Аудіція Пате. 21-05 Радіо-концерт.

Берлін (418). 17-00 Популярний концерт канцелі Роот. 20-00 Концерт радіо-оркестри.

Відень (516,3). 16-00 Пополудневий концерт. 18-00 Концерт. 20-00 „Циганська любов“ — оперетка в 3 актах Легара.

Рим (441). 13-15 — 14-15 Радіотріо. 17-30 — 18-30 Концерт. 21-00 — 23-10 Симф. концерт.

Міляно (501). 11-15 Муз. продукції. 20-30 Арії і виїмки з опер.

Прага (487). 12-20 Концерт з Братислави. 20-00 Концерт чеської музики. 21-15 Концерт радіо-оркестри.

Будапешт (350). 12-00 Давони з уніа. перкин. 12-05 Опереткова музика. 19-30 „Циганський барон“ — оперетка Штрауса.

Брюссель (309). 21-15 Легкий концерт радіо-оркестри. 22-00 Трансмисія оркестри з Остенди.

Ленінград (1000). Станція нечинна. Москва (825). 19-00 Концерт для села.

20-30 Концерт з студії. Новочасна музика. 22-55 Кремаїські куранти. Київ (800). Станція нечинна.

Харків (1304). 18-00 Концерт нар. музики. 20-00 Концерт з місцевих плянтацій.

Варшава (1411,7). 18-00 Концерт солістів. 20-30 Скандинавська музика. 22-45 — 23-45 Музика в дансінгу „Оаза“.

Краків (312,8). 20-30 Вечірній концерт. Познань (334,8). 20-30 — 22-00 Вечірній концерт.

П'ятниця 2-го серпня.

Льондон (356,3). 12-00 Сонати. 16-00 Форт. рецитал. 21-35 Концерт симфон. оркестри.

Париж (1725). 13-30 Концерт. 20-00 Сучасна французька медведія. 21-35 Концерт.

Берлін (418). 17-00 Пісні піаніно, описал концерт військової оркестри. 20-00 „Любовний написток“ — комічна опера Дойнєтото.

Відень (516,3). 16-00 Пополудневий концерт канцелі Маєр-Айхгофа. 19-35 Концерт Віденської Симф. Оркестри.

Рим (441). 13-15 — 14-15 Радіотріо. 17-30 — 18-30 Концерт. 21-00 — 23-10 Оперетка.

Міляно (501). 11-15 Музичні продукції. 20-30 Концерт. 21-15 Джессенд.

Прага (487). 16-30 Камеральний концерт. 19-30 Комедія Штольба. 21-30 Форт. концерт проф. Лангера. 22-20 Концерт із Брна.

Будапешт (350). 9-00 Концерт рос. ба-давайської оркестри Сярінова. 12-05 Кон-

ШЛІТЬ ЗАМОВЛЕННЯ НА: ВУГОЛЬ ТА ДРОВА

Ціни копальняні, — догідні
успіях 3. міс. векс. кредиту.
184 2-10

З найлучших горішно-шлеск. копальнь достав-
ляє скоро та точно —
українська Спілка
„ТИТАН“
Львів, ВЯЛОВА 23.

перт циганської канцелі. 17-20 Концерт балетової музики.

Брюссель (309). 21-15 Концерт італ. музики.

Ленінград (1000). 17-00 Концерт з міс-ких плянтацій.

Москва (825). 15-30 Популярний концерт. 19-00 Трансмисія опери або оперетки. 20-55 Кремаїські куранти.

Київ (800). 17-40 Медично-гігієнічна лекція. 19-00 Трансмисія з київської опери.

Харків (1304). 20-00 Етнографічний концерт.

Варшава (1411,7). 18-00 Концерт оркестри мажористів. 20-30 Симфонічний концерт з Шлайл. Доляни.

Краків (312,8). 20-05 — 20-30 „Почтова скринька“.

Познань (334,8). 18-25 — 18-55 Вокальна аудіція.

П. Семен Ядловський хоче подати свою адресу „Українському Народному Домові“ в Синоді та відібрати свої листи, що лежать в Адміністрації „Діла“.

Вояки 6. Армії УНР, котрі набули інвалідство (через ранення чи хоробу) підчас поимення ними військової служби після 15. березня 1921 р., просять подати наступні відомості: 1. Ступень їм та призначення. 2. В якій частині набув інвалідство, коли саме та в бою, проти кого. 3. В наслідок чого постодало інвалідство: як ранення, то чим і куди ранений; як хороба, то яка. 4. В яких частинях 6. армії УНР перебував на службі, та чи брав участь в боях в часі з 10. IV. 1920 р. до 18. III. 1921 р. 5. Які має документи, що можуть підтвердити повний відомості. В разі браку документів подати імена й прізвища та адреси мешканця, двоє наочних свідків, що перебувають в межах Польщі, котрі зможуть підтвердити ці відомості. 6. Докладна адреса мешканця, подячного відомості (по польськи, виразно із зазначенням пошти). 7. Відповіді належить надати на всі точки в порядку їх виставлення. 8. Повний відомості належить надіслати до дня 20. серпня 1929 р. по адресі: m. Kalisz, Widok 15, Zarząd Związku Ukraińskich Inwalidów Wojeńnych.

Присилайте передплату!

ІНСТРУКТОР

потрібно — за-
1. переписи в р. м.
нація українці (Шин
Гізіла, (скасована)
Зрозумілих устатко-
ми сати на карті
в. Едвін Феллерман
робітка, а. Олара, 24.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКІІ тільки найліпші йу-
Грих прейміялії продале за 1000
і на рати від десятиліт діт а найліп-
сторони звісна фірма Іван Залоз-
райх, Львів, пл. Маріївська ч. 3.

АВТОБУСИ і таксіро самітими авто-
буси однією українська фірма
С-ки „ТИТАН“ Львів, ВЯЛОВА 23. Дир-
перішня продукція — 120 авто. 181 34

ПИСАР, що кміт писати на власній
потрібний для адвоката. Зго-
оголошення слати до Адміністрації „Діла“ зі своїм життєвим і порученням
для „старшого адвоката“. 181 4-1

КОНЦИПЕНТА від вересня в р. м.
для адвоката на провінції. Зго-
ня в ухвалюванні і референтних слати до
Адміністрації „Діла“ пл. „Адвокат“ 181 4-1

ВІСЛЯКИ годиликарська-каліфор-
В роботи виконує найстарший
Домбровський (Роман) вул. Алашанська
ч. 2.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Позірі Борщівський
Дня 4.VIII. ц. р. влаштує
студенти Борщівщини

ВЕЛИКІ СТУДЕНТСЬКІ ВЕЧЕРІНІ
189 в залах „Народного Дому“.

Подяка.

Всім тим, котрі поспішили надати
послання прислати улюбленому і пер-
тому бдн. Олександр Франкович, (пер-
ма — Вет. о. кат. Петрашівський, (пер-
о. пар. Іванушків, Вет. о. Галицький,
Вн. П. Дир. Романівський, (пер-
ній, — сердечному товаришам Понд-
ка Фуроні; Тонірашак, які відомі
домовину на місце-їмного студентів
Дрогобицькому хороні і всіх майже
приятелях та студентах — при-
нодуку скадає — горюх протрив
193 1-1